

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İnsanlara Değer Vermesi

İslam Peygamberi Hz. Muhammed, eşitlik ve adaletten yoksun bir topluma peygamber olarak gelmişti ve bu toplumda kadın ve kız çocuklarına değer vermiyor, zengin fakiri eziliyor, güçsüzler horlanıyordu. Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde insanın değerli oluşuna vurgu yapılmıştır. Örneğin İsrâ suresinin, 70. ayetinde Yüce Allah şu şekilde buyurmaktadır: "Biz hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık..." Hz. Muhammed (s.a.v.) bir peygamber olarak Allah'ın insana verdiği bu değer farkındaydı hiçbir insanı küçümsemezdi. Bu sebeple konuşan kişinin sözünü asla kesmez, kendisi birine hitap ettiği zaman doğrudan ona yönelir, onun yüzüne bakarak konuşurdu. İnsana değer vermek, aynı zamanda insan haklarına saygılı olmak demektir. Her insanın doğuştan sahip olduğu hakları vardır. Her insanın, başkasının hakkına el uzatmaksızın kendi haklarını koruma hakkı vardır. Peygamberimizin uygulamaları bu konuda da bizim için önemli mesajlar içermektedir.

Peygamberimizin Hayatından İnsanlara Değer Vermesi İle İlgili Örnekler:

- İnsanlar arasında zengin, yoksul, genç yaşlı, ırk, cinsiyet, ayrımı yapmaz, herkese sevgiyle yaklaşırdı.
- İnsanlara içten, samimi ve güler yüzlü davranır, herkesle konuşur, selamlaşır, kimsesiz, yaşlı, hasta ve yetimlerle ilgilenir, kendisiyle özel görüşmek isteyenleri geri çevirmezdi.
- Kadınların ve kız çocuklarının horlanmasına karşı çıkar, böylelikle insan onurunun korunmasını isterdi
- Toplumdaki kimsesiz ve haksızlığa uğrayanları korurdu.
- Çocuklarla ilgilenir, şakalaşır, başlarını okşar, onlara hediyeler verirdi
- Yetim, öksüz ve kimsesizlere sahip çıkardı.
- İnsanların konuşmasını kesmeden sonuna kadar dinlerdi.
- Savaş esirlerine ve kölelere insanca muamele edilmesini emrederdi.
- Kölelerin özgürleştirilmesini teşvik ederdi.

İslamiyet'in ilkelerini en güzeliyle tatbik eden İslam peygamberi Hz. Muhammed de insanlar arasında ırk, cinsiyet gibi bir ayrım yapmamış, insanlara eşit ölçüde yaklaşmıştır. Bir gün Hz. Muhammed ve arkadaşları otururken önlerinden bir cenaze geçer. O hemen ayağa kalkar. Yanındakiler, cenazenin Müslüman olmadığını söylerler. Bunun üzerine Hz. Peygamber: "Bu da bir insan değil mi?" buyurarak her insanın saygıya değer olduğunu vurgulamıştır. Yine bir gün Peygamberimizin yanına gelen yaşlı bir kadın "Ey Allah'ın Resulü, sana anlatacak bazı sorunlarım var. Yanıma gelir misin?" der. Peygamberimiz de "Medine'nin neresine dersen geleyim. Derdini söyle, dinleyip sana yardımcı olayım" deyip bu yaşlı kadınla alçakgönüllülikle ilgilenmiştir.

Çöl halkından Zahir isimli bir adam vardı. Medine'ye gelirken tarlasında yetiştirdiği ürünlerden Peygamberimize getirip hediye ederdi. Efendimiz de köyüne dönerken onun heybesini ihtiyacı olan şeylerle doldurur ve şöyle derdi:
- Zahir bizim tarlamız, biz onun şehriyiz. Bir defasında Zahir (r.a.) pazarda mallarını satarken, Efendimiz, sessizce yaklaşır onun gözlerini kapatarak şöyle dedi:
- Bu köleyi satıyorum, var mı alan? Zahir (r.a.) Peygamberimizi tanıyıp,
- Ey Allah'ın Rasulü! Benim gibi değersiz köleyi kim alır ki, deyince Efendimiz Zahir'i çok sevindirecek şu sözü söyledi:
- Sen Allah'ın katında hiç de değersiz değilsin.

SINAVLARDA ÇIKMIŞ SORULAR

Örnek 1

Hz. Muhammed savaş eserlerine iyi davranılmasını öğütlemiş, kız çocuklarının ve kadınların aşağılanmasına karşı çıkmış, kölelerin azat edilmesini teşvik etmiş ve her türlü ayrımcılığı yasaklamıştır.

Hz. Peygamber'in bu tutumu, onun aşağıdakilerden hangisine önem verdiğini gösterir?

- A) İnsan onurunun korunmasına
- B) Birlik ve beraberliğin sağlanmasına
- C) Kardeşlik ve dostluğun geliştirilmesine
- D) Kimsesizlerin ve yoksulların gözetilmesine

Çözüm

Soru metninde peygamberimizin bazı davranışları verilmiştir. Peygamberimizin bu tutum ve davranışları onun insan onurunun korunmasına önem verdiğini göstermektedir. Buna göre doğru cevabı B seçeneği olmalıdır.

Örnek 2

- Peygamberimiz bir kişiyle konuşurken o kişi yüzünü çevirmedikçe yüzünü çevirmezdi.
- Peygamberimiz biri ile tokalaştığında karşısındaki elini bırakmadıkça elini çekmezdi.
- Peygamberimiz sahabilerle otururken ayaklarını asla uzatmazdı.

Hz. Peygamber'in bu davranışları aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ifade edilebilir?

- A) Güvenilir olmasıyla
- B) Hoşgörülü olmasıyla
- C) Merhametli olmasıyla
- D) İnsanlara değer vermesiyle

Çözüm

Peygamberimizin soruda verilen özellikleri onun insanlara değer vermesi özelliğiyle ilgilidir. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 3

Tay kabilesinin başkanı Adiy b.Hatim, Müslüman olmadan önce Medine'ye gelmişti. Hz. Peygamber'in yetişkinlere ve çocuklara davranışlarını gözlemledi. Onda diğer ülke liderlerinde bulunmayan bazı özellikler olduğunu fark etti. Yolda yaşlı bir kadını uzun müddet sabırla dinlediğine şahit oldu. "Bir devlet başkanı o kadar işinin arasında nasıl olur da yaşlı bir kadına bu kadar vakit ayırır?" diye düşündü. Daha sonra Hz. Peygamber'in evine gitti. Hz. Peygamber oturması için minderini ona verdi ve kendisi yere oturdu. Bu davranış karşısında çok etkilenen Adiy bin Hatim "Vallahi, bu bir kral değil." diyerek Müslüman oldu.

Bu metne göre Adiy b. Hatim'in Müslüman olmasında Hz. Muhammed'in (sav.) hangi yönü etkili olmuştur?

- A) Güvenilir olması
- B) İnsanlara değer vermesi
- C) Zamanı iyi değerlendirmesi
- D) Akrabalık ilişkilerini önemsemesi

Çözüm

Soru metninde peygamberimizin yaşlı bir kadına değer verip onunla uzun uzun ilgilenmesi, mütevazi oluşu ve insanlarla yakından ilgilenişi Adiy bin Hatim'i çok etkilemiş ve onun Müslüman olmasına vesile olmuştur. Buna göre doğru cevabımız B seçeneği olmalıdır.

SINAVLARDA ÇIKMIŞ SORULAR

Örnek 4

Hız. Muhammed (sav.), çocukları çok severdi. Çocuklar, O'nun sohbetini dinlemek için mescide gelirlerdi. Bir gün çocuklardan birinin olmadığını fark eden Hız. Muhammed (sav.), onun neden gelmediğini sordu. Çocuklar, çok sevdiği kuşu öldüğü için üzüntüsünden gelmediğini söylediler. Çocuğu ziyarete giden Hız. Muhammed (sav.): "Başın sağolsun, kuşun ölmüş." diyerek onu teselli etti.

Anlatılan olayda Peygamber Efendimizin hangi özelliği ön plana çıkmaktadır?

- A) Güvenilir olması
- B) Hoşgörölü olması
- C) Hayvanları sevmesi
- D) İnsanlara değer vermesi

Çözüm

Soru metninde anlatılan bu olayda Peygamber Efendimizin çocukta olsa insanlarla yakından ilgilenmesi ve onlara değer vermesi söz edilmektedir. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 5

Hız. Muhammed (sav.) gözleri görmeyen Abdullah b. Ümmi Mektum'u diğer sahabelerden ayırmamıştır. Üstelik ona öğretmenlik görevi vermiş ve bir defasında sefere çıkarken şehirde kendi yerine onu vekil olarak bırakmıştır.

Bu metinden Hız. Muhammed (sav.) ile ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Engelli insanlara değer verirdi
- B) Eğitimi ve öğretimi önemserdi
- C) Gerekğinde yerine yönetici görevlendirirdi
- D) Sefere çıkma kararlarını danışarak alırdı

Çözüm

Soru metninde verilen olayda peygamber efendimizin sefere çıkma kararını danışarak aldığına dair bir bilgi verilmemiştir. Buna göre bu bilgiye ulaşamaz, doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 6

Bir gün adamın biri Hız. Peygamber'in huzuruna geldi ve kendisinden bir binek hayvanı istedi. Hız. Muhammed (sav.) de ona, "Peki, sana bir dişi deve yavrusu vereyim mi?" diye takıldı. Adamcağız, "Ey Allah'ın Resülü, ben sizden bir binek istiyorum, dişi deve yavrusunu ne yapayım?" dedi. Hız. Peygamber gülererek "Bütün develer, dişi develerin yavrusu değil midir?" diye açıkladıktan sonra adama yardımcı oldu.

Bu metinden Hız. Muhammed (sav.) ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanlara değer verirdi.
- B) Şaka yaparken bile yalandan kaçınırdı.
- C) İnsanların ihtiyaçlarını karşılamayı sevdi.
- D) Kendisine yapılan kaba davranışları affederdi

Çözüm

Soru metninde verilen olayda Peygamber efendimizin şaka yaparken bile yalandan kaçınmasına, insanların ihtiyaçlarını karşılamayı sevmesine ve böylece insanlara değer vermesine ulaşılabilir. Fakat metinde kendisine yapılan kaba davranışları affedeceğine dair bir bilgiye ulaşamaz. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

ETKİNLİKLER

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) Peygamberimizin insanlara değer vermesiyle ilgili iki örnek veriniz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Peygamberimizin insanlarla ilgilenmesi, İslam'ı yaymasına nasıl etkisi olmuştur, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) "Peygamberimiz sadece Müslümanlarla mı ilgilenmiştir, gerekçesini belirterek açıklayınız?"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) "İnsan, insan olduğu için saygıya layıktır" Bu sözü açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D" yanlış olanlara "Y" işareti koyunuz.

	D	Y
Peygamberimiz kendisine aşırı saygı gösterilmesini istemezdi.	☐	☐
Peygamberimiz insanları ırkına, cinsiyetine, zenginliğine göre değerlendirmemiş, herkese eşit davranmıştır.	☐	☐
Peygamberimizin ilgilenip sevdiği herkes Müslüman olmuştur.	☐	☐
Evrendeki varlıklardan saygıya en layık olanı insandır.	☐	☐
Peygamberimiz insanların sorunlarıyla ilgilenip her fırsatta onları İslam'a davet etmiştir.	☐	☐
Peygamberimiz, peygamber olduğu için kendisine ayrıcalık tanınmasını istemiştir.	☐	☐
	☐	☐

ETKİNLİKLER

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

ayağa

faydalı

değer

örnek

- a) Hz. Peygamber Müslüman olmayan komşularıyla da iyi geçinir, hasta olduklarında onları ziyaret eder, hangi dinden olursa olsun insana insan olduğu için verilmesini isterdi.
- b) Peygamberimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur: “Sizin en hayırlınız insanlara olanıdır.”
- c) Hz. Peygamber karşılaştığı insanları güler yüzle selamlar, hal ve hatırlarını sorardı. Konuşurken insanların yüzüne bakar, sözünü kesmez. Bir topluluğu girdiği zaman kendisi için kalkılmasını istemezdi.
- d) Hz. Muhammed (s.a.v.) Yüce Allah'tan gelen vahyi önce kendi hayatında uygulamış, sözleri ve davranışlarıyla bize en güzel bir olmuştur.

4. Aşağıdaki soruların karşısına cevabı evet ise “✓” işareti, hayır ise “X” işareti koyunuz.

Peygamberimiz farklı dinden insanlara da değer verir miydi?

.....

Peygamberimize inananların hepsi onun akrabaları mıydı?

.....

Peygamberimiz insana insan olduğu için değer vermiş midir?

.....

Yüce Allah insanı şerefli bir varlık olarak mı yaratmıştır?

.....

Peygamberimiz çok varlıklı biri olduğu için mi peygamber olarak seçilmiştir?

.....

Peygamberlerimiz fakirlere göre soylu ve zenginlerin Müslüman olması için onlarla daha çok mu ilgilenmiştir?

.....

Peygamberimiz insanlarla yakından ilgilenmesi sayesinde mi az zamanda binlerce insanın gönlüne girmiştir?

.....

Peygamberimiz sadece Müslümanlarla mı ilgilenirdi?

.....

Peygamberler söylediklerini bizzat kendileri de hayatlarında uygulamışlardır mı?

.....

Peygamberimiz erkek çocuklarına daha çok mu ilgi gösterirdi?

.....

Önemli bir karar almadan önce başkaların fikrine danışmaya değer mi denir?

.....

KONU KAVRAMA TESTİ

1.

Peygamber Efendimizin en önemli özelliklerinden biri de insanlara değer vermesidir. Peygamber Efendimizin bu özelliği ile ilgili davranışlarına örnekler veriniz.

Yukarıdaki öğrencilerden hangisi, öğretmenin sorusuna yanlış cevap vermiştir?

- A) Gülsen B) Ali
C) Âdem D) Bilge

2.

Bir gün Peygamberimiz ve arkadaşları otururken önlerinden bir Yahudi cenazesi geçer. Peygamberimiz ayağa kalkar. Yanındakiler de cenazenin Müslüman'ın cenazesi olmadığını söylerler. Bunun üzerine Hz. Muhammed "Bu da bir insan değil mi?" diyerek insanlara karşı saygılı olunmasını söyler.

Peygamberimizin bu tavrı onun hangi kişilik özelliğini göstermektedir?

- A) Cesaret ve kararlılığı
B) İstişareye verdiği önem
C) Cömert oluşu
D) İnsanlara değer vermesi

3.

Hz. Peygamber insanlara içten davranırdı. İnsanlar onunla çekinmeden konuşabilirlerdi. O, insanların konuşmasını kesmeden sonuna kadar dinlerdi. Yaşlı, hasta, yetim ve fakirlerle yakından ilgilenirdi. Kimsesiz ve öksüzleri sık sık ziyaret ederdi. Onların hâl ve hatırını sorardı. Akraba ve komşularına da değer verirdi. İnsanları üzüntülü ve sevinçli günlerinde yalnız bırakmazdı.

Buna göre;

- ★ Yusuf Bey'in huzurevindeki yaşlı insanlara dönem dönem ziyarette bulunması ve onlara hediyeler alması,
 - Ayşe Hanım'ın hastalanan arkadaşını ziyaret etmesi,
 - Gürdal Bey'in annesinin ihtiyaçlarını gidermesi
- davranışlarından hangileri Peygamber Efendimizin davranışlarıyla uygunluk gösterir?**

- A) ★ ve ■ B) ■ ve ●
C) ★ ve ● D) ★, ■ ve ●

4.

Bir gün arkadaşlarıyla oturup konuşurken yaşlı bir kadın Peygamberimize, "Ey Allah'ın peygamberi, sana anlatacak bazı sorunlarım var. Yanıma gelir misin?" dedi. Peygamberimiz ona: "Medine'nin neresine dersene geleyim. Derdini söyle, dinleyip sana yardımcı olayım." demiştir.

Verilen parçaya göre Sevgili Peygamberimizin için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İbadetlerin ihlaslı bir şekilde yapılmasını tavsiye etmiştir.
B) İnsanların sorunlarıyla yakından ilgilenmiştir.
C) İnsanlara cinsiyet ayırma yapmadan yardımcı olmaya çalışmıştır.
D) İnsanlara değer verirdi.

KONU KAVRAMA TESTİ

5. Peygamberimiz Hz. Muhammed; insanlara içten, güler yüzlü, samimi davranır, tanıyıp tanımadığı herkesle konuşur, insanlara selam verir, kimsesiz, yaşlı, hasta ve yetimlerle ilgilenirdi. Kendisine ayrıcalık gösterilmesini istemezdi. Kendisini davet edenlerin davetlerine katılır, verilen hediyeleri geri çevirmezdi. Müslüman olmayan komşularıyla da iyi geçinir, hasta olduklarında onları ziyaret ederdi. **Bu paragrafta peygamber efendimizin hangi kişilik özelliğine vurgu yapılmıştır?**

- A) Son peygamber oluşuna
B) Doğru ve dürüst oluşuna
C) İnsanlara değer vermesine
D) Hakkı ve adaleti gözetmesine

6.

“İlim, müminin yitik malıdır. Onu nerede bulursa alsın.”

“Bir millet, işlerini danışma ile yürüttüğü sürece sıkıntıya düşmez.”

“Mizana konulacak en ağır amel güzel huydur.”

“Sizin en hayırlınız insanlara faydalı olanınızdır.”

Tabloda verilen renkli kutucuklardaki ifadelerden hangi renkteki peygamberimizin insanlara değer vermesiyle ilgili söylediği bir sözüdür?

- A) Yeşil
B) Beyaz
C) Mavi
D) Turuncu

7.

Hadis-i Şerif	Hedef Davranış
I. “Güçsüzün, incindiği ve hakkını alamadığı bir toplum yücelemez.”	Hakkı ve adaleti gözetme
II. “Sizin en hayırlınız insanlara faydalı olanınızdır.”	İnsanlara değer verme
III. “Müslüman, elinden ve dilinden başkalarının güveninde olduğu kimsedir.”	Dürüstlük
IV. “Her insan hata eder. Hata işleyenlerin en hayırlıları tövbe edenlerdir.”	Cesaret

Yukarıda verilen tablodaki hadis-i şeriflerden hangisi karşısında verilen hedef davranış ile ilgili bir söz değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

8. “...Ey insanlar! Rabb'iniz birdir, babanız da birdir; hepiniz Âdem'in çocuklarıdır, Âdem ise topraktır. Allah yanında en kıymetli olanınız, O'ndan korkup çekinenizdir. Arap'ın Arap olmayana bir üstünlüğü yoktur.”

Yukarıdaki verilen hadis-i şeriften aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Allah katında daha değerli olan O'na daha çok saygı gösterip onun emirlerini yapandır.
B) Herkes eşit yaratılmıştır.
C) İnsan Yüce Allah'ın verdiği irade sayesinde serbestçe karar verebilmektedir.
D) Hiçbir ırkın başka bir ırka üstünlüğü yoktur.

9. Peygamberimiz Hz. Muhammed insanlara içten, samimi ve güler yüzlü davranır, herkesle konuşur, selamlaşır, kimsesiz, yaşlı, hasta ve yetimlerle ilgilenir, kendisiyle özel görüşmek isteyenleri geri çevirmezdi. Bir defasında huzuruna gelmekten çekinen birine, “Çekinme! Ben, kuru et yiyen bir kadının çocuğuyum!” demiştir.

Yukarıdaki paragrafta peygamberimizin daha çok hangi özelliğine dikkat çekilmiştir?

- A) Son peygamber oluşu
B) Yetim ve öksüz oluşu
C) Hoşgörülü oluşu
D) Alçakgönüllü oluşu

10. • İnsanlara değer vermesi
• Cömert ve iyiliksever olması
• Erkek çocuklarına daha çok değer vermesi
• Toplumda güvenilir biri olması
• Küçük çocuklarla şakalaşması

Bu verilenlerden kaç tanesi peygamberimizin özelliklerindedir?

- A) 5 B) 4 C) 3 D) 2

11.

“Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.”

İsrâ suresi, 70. ayet.

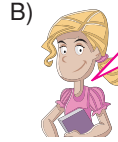

Yukarıdaki ayetin vermek istediği mesaj nedir?

Bu soruya hangi öğrenci doğru cevap vermiştir?

A) Allah'ın yarattığı tüm canlılara iyi davranılması gerektiği vurgulanmıştır.

B) İnsanın üstün bir canlı olduğu ve bu konuda düşünülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

C) Ölçüde ve tartıda doğru olunması gerektiği vurgulanmıştır.

D) Rızıkı temin etmek için çalışması gerektiği vurgulanmıştır.

Hazırlayan
Onur YİĞİT
@lgs_din_hocam